

Azərbaycan multikulturalizm ölkəsidir

Elmira Əliyeva,
Əməkdar jurnalisti.

Bunun təsdiqindən biri də “İnkişaf və Dünya” İctimai Birliyinin fəaliyyətidir.

Vətənimiz həmişə müxtəlif millət və din nümayəndələrinin bərabər şəkildə rahat yaşadığı və işlədiyi dünyanın bir guşəsi olub. Multikulturalizmi ölkəmizin dövlət siyasəti adlandıran Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev bütün dövrlərdə buradakı xalqların sülh və əmin-amanlıq şəraitində yaşayışının təmin olunduğunu dəfələrlə diqqətə çatdırıb.

Qeyd etmək lazımdır ki, multikulturalizm ideyalarının, tolerantlıq prinsiplərinin təbliği müstəqillik əldə olundandan sonra Azərbaycanda daha geniş və global şəkildə həyata keçirilir. Bizdə artıq çoxdan həyat tərzinə çevrilən multikulturalizm məsələlərinə beynəlxalq forumlar, konfranslar və digər ciddi tədbirlər həsr olunur. Və bunlar da dünya ictimaiyyətinin diqqətindən kənar qalmır. Dünyanın 155 ölkəsinin dəstəyi ilə respublikamızın BMT Təhlükəsizlik Şurasının qeyri-daimi üzvü seçilməsi faktı, yəqin ki, onun nüfuzunun ildən-ildə artmasını bir daha sübut edir.

Yaşlı insanlar ölkəmizdə yaşayan almanları, polyakları, yunanları, pribaltları və Avropa xalqlarının digər nümayəndələrini xatırlayırlar... Bunlar yerli əhali tərəfindən xoş münasibət görün iş adamları, alimlər, geoloqlar, memarlar, müəllimlər, həkimlər idilər. Bu insanlar da öz tərəfindən əməklərini əsirgəmədən onlara ikinci vətən olmuş ölkənin rifahı naminə çalışıblar.

Onlardan biri də Ukraynada anadan olmuş, uzun illərini Azərbaycan xalq folklorunun tədqiqinə sərf etmiş professor Aleksandr Baqridir. O bizim torpağımızda, həmçinin xalq yaradıcılığı ilə bağlı olan “Azərbaycan bibliografik materialları” adlı çox maraqlı bir əsər nəşrə hazırlamışdır. Azərbaycanda yaşadığı illərdə onun “Azərbaycanın və ona yaxın ölkələrin folkloru” üçcildliyi işıq üzü görüb. Kitabın birinci cildinə ölkəmizdə çoxsaylı elmi ekspedisiyalarda olduğu zaman alimin qeyd etdiyi Azərbaycan nağılları, xalq məsəlləri daxildir. Sonra isə onun tərəfindən tanınmış azərbaycanlı folklorşünas Hənəfi Zeynallı ilə müştərək işlədiyi “Azərbaycan türk nağılları” toplusu nəşr edilib.

Görkəmli alim, ədəbiyyatçı, tanınmış folklorşünas və tərcüməçi, Azərbaycan ədəbiyyatşünaslığında yeni – şevçenkoşünaslıq istiqamətinin banisi A. Baqrinin işi Azərbaycanda olduğu kimi, Ukraynada da böyük maraq doğurub. Belə ki, ölkəmizdə o, Azərbaycanda “İnkişaf və Dünya” İctimai Birliyinin yaradıcısı Namazəli Mustafayev tərəfindən Ukrayna-Azərbaycan əlaqələrinin öyrənilməsində ciddi tədqiqat obyektinə çevrilib. Onun “Azərbaycan və A. V. Baqrinin elmi irsi” unikal layihəsinin hazırlanması haqqındakı təşəbbüsü təkcə Azərbaycanın deyil, Ukraynanın da dövlət, elmi və yaradıcı təşkilatları tərəfindən yüksək qiymətləndirilib. Boris Oleynik adına Ukrayna Mədəniyyət Fondu İdarə Heyətinin sədri, akademik A. D. Bakumenko “inkişaf və Dünya” İctimai Birliyinin rəhbərinə ünvanlanmış məktubda qeyd edib ki, həm də Azərbaycanın alovlu vətənpərvərinə çevrilmiş görkəmli ukraynalının yaradıcılığına olan maraq xalqlarımız arasındakı mənəvi yaxınlıqdan və qardaş ölkələrimiz arasındakı mədəni və təhsil əlaqələrinin daha da genişləndirilməsi və dərinləşdirilməsi zərurətindən xəbər verir.

Qeyd etmək xoşdur ki, həmvətənimiz tərəfindən, ukraynalı azərbaycanlı hesab edilən Aleksandr Vasilyeviç Baqrinin yaradıcılığının öyrənilməsi, görkəmli alimin hərtərəfli fəaliyyətinə olan marağı dəfələrlə qeyd edilib. Ukrayna Mədəniyyət Fondunun İdarə Heyəti “İnkişaf və Dünya” İctimai Birliyinin sədri Namazəli Mustafayevi ukraynalı siyasi və ictimai xadim, inqilabçı, yazıçı, dramaturq və rəssam Vladimir Vinniçenko adına Beynəlxalq Mükafat laureatının Diplomuna layiq görüb.

Ancaq bu, heç də həmyerlimizə göstərilən yeganə minnətdarlıq nümunəsi deyil. Əvvəllər N. Mustafayev A. Baqrinin anadan olmasının 125-ci ildönümü ilə əlaqədar sədr A. Korneyçukun imzası ilə Xmelniçki vilayəti Dövlət Administrasiyasının Fəxri Fərmanı ilə təltif edilmişdir. Fərmanda yazılmışdır: “Ukrayna-Azərbaycan millətlərarası mədəni əməkdaşlığın inkişafına, ukraynalı alim, müəllim-bibliograf, folklorşünas A. Baqrinin Azərbaycandakı elmi fəaliyyətinin tədqiqi və təbliğinə mühüm töhfələr verdiyinə görə...”.

“İnkişaf və Dünya” İctimai Birliyi rəhbərinin ünvanına minnətdarlıq sözləri həmçinin Səməd Vurğun adına Kiyev kitabxanasında alimin yubileyinə həsr olunmuş təntənəli iclasda da səslənib.

Taras Şevçenko Milli Muzeyinin baş direktoru D. V. Stusis mətbuatda dərc edilmiş özünün bu çıxışa verdiyi rəyde isə Namazəli Mustafayevin “Azərbaycan və A. V. Baqrinin elmi irsi” adlı məqaləsini yüksək qiymətləndirib.

Jitomir Dövlət Texnoloji Universitetinin rektoru V. V. Yevdokimov Azərbaycan Respublikasının Təhsil nazirinə yazdığı məktubda “İnkişaf və Dünya” İctimai Birliyinə, onun təsisçisi və rəhbərinə böyük minnətdarlığımı bildirib, qeyd edib ki, “İnkişaf və Dünya” ictimai Birliyinin sədri Namazəli Mustafayevi

Vladimir Vinniçenko adına Beynəlxalq Mükafat laureatının “Diplom”u ilə təltif olunması münasibətilə təbrik edirik.

Məgər bu, multikulturalizmin təcəssümü deyilmi?

Namazəli Mustafayev və onun komandası tərəfindən uğurla həyata keçirilən multikulturalizmlə bağlı layihə ölkəmizin dostlarının dairəsini genişləndirmiş və şübhəsiz ki, Azərbaycanda tarixən mövcud olan tolerantlıq mühitinin ictimaiyyətə çatdırılmasında öz töhfəsini vermişdir.

N. Mustafayev özü deyir ki, digər bir ukraynalının, əfsus ki, qısa ömür sürən gənc azərbaycanşünas Valeri Marçenkonun yaradıcılığını da üzə çıxarıb. Taras Şevçenko adına Kiyev Universitetinin türkologiya fakültəsinin məzunu V. Marçenko Azərbaycan xalqına isti münasibət bəsləmiş, ona xüsusi hörmətlə yanaşmışdır. O, Bakıda dəfələrlə olmuşdur.

Valeri Marçenko özündən sonra zəngin ədəbi irs qoymuşdur. Azərbaycan ədəbiyyatı ilə bağlı böyük tədqiqatlar, məşhur azərbaycanlı yazıçıların, xüsusilə Cəlil Məmmədquluzadə, Anar, Süleyman Sani Axundov, Əziz Şərif, İsi Məlikzadənin əsərlərinin, həmçinin Azərbaycanın folklor nümunələri olan nağılların, məsələlərin Ukrayna dilinə tərcüməsi də ona məxsusdur.

N. Mustafayev V. Marçenkonun Ukrayna və Azərbaycan xalqları arasında dostluq mənbələrini aşkar edən akademik A. Y. Krımskinin əsərləri ilə bağlı məqalələrini yüksək qiymətləndirir. Məsələn, V. Marçenkonun “Yaradıcılıq və həyat” kitabındakı “A. Krımski Azərbaycan ədəbiyyatının varisi kimi”, “A. Y. Krımskinin tədqiqatlarında qədim Azərbaycan ədəbiyyatı”, “Qardaşlıq bağları”, “Qardaşlığımızın tərəfdarları” məqalələri xüsusi maraq doğurur. Kitabda özünün məşhur “Gülüstani İrəm” əsərində Azərbaycanda Ukrayna haqqında ilk sözyazarlarından olan görkəmli Azərbaycan mütəfəkkiri və yazıçısı Abbasqulu ağa Bakıxanovun rolu qeyd edilib. Oradaca ilk dəfə olaraq hərbi, ailəsi ilə birlikdə Bakıda yaşayan və ötən yüzilliyin 60-cı illərində Azərbaycan neftçilərinin qəhrəman əməyini tərənnüm edən ədəbiyyatşünas, şair və tərcüməçi Daniil Bakumenkonun adı xatırlanır. Onun oğlu Aleksandr Bakumenko hazırda Ukrayna Mədəniyyət Fonduna rəhbərlik edir.

Düşünürəm ki, bütün bu deyilənlər “İnkişaf və Dünya” İctimai Birliyinin və ilk növbədə, onun sədri Namazəli Mustafayevin xalqların sülh və dostluq şəraitində yaşadıkları doğma Azərbaycanımızda dövlət siyasəti olan multikulturalizmin bir daha təsdiqinə yönəlmiş əməyindən xəbər verir.